להתחיל הכל מהתחלה – פרשת השבוע כי תישא – שבת פרה

מאת: רפאל קרמר
פברואר 13, 2022

פורים הוא הזדמנות לאפס את העבר ולהתחיל הכל מהתחלה. פרשת פרה שנקראת לאחר פורים היא ציון דרך להתחלה חדשה, להיטהרות והתחדשות כדי שנוכל להגיע לפסח זכים וטהורים.

שבת זו שאחרי פורים נקראת גם שבת ‘פרה’. חכמינו קבעו לקרות בשבת שלאחר פורים את פרשת פרה אדומה העוסקת בטהרת אדם שנטמא במגע (או במשא) אדם מת (במדבר יט א-כב). הסיבה היא, כדי להודיע שכל מי שנטמא בטומאת מת (במגע או במשא) יראה לטהר את עצמו מטומאה זו בעוד מועד, על מנת שיוכל להקריב את קרבן פסח בטהרה (כידוע אסור להקריב את קרבן הפסח בטומאה, אלא אם כן רוב הציבור טמאים. פסחים פ א).

על מאמר חכמינו זה מלמד רבי נחמן:

חכמינו מלמדים אותנו, שאחרי פורים קוראים פרשת פרה כדי שייטהרו לקראת פסח. אולם יש דברים בגו. ‘פרה’ היא תוצאה ישירה של פורים, מכיוון שחג פורים מקורו בפור (גורל) של המן. רבי נחמן מלמד שהפור הופך לפרה (ההסבר לכך בכתבי האר”י ז”ל), ומכאן שפורים עצמו הוא דרך והכנה לחג הפסח.

אולי גם זה יעניין אתכם:

אל תאבדו עשתונות – כי תישא

קחו גם אותי בחשבון – כי תישא

פורים בבגדי כהן גדול – תצווה

בגדים, הגיע הזמן לדבר על זה – תצווה

רבי נחמן מוסיף ומבסס בפסוקים נוספים את הרעיון שפורים הוא הכנה לפסח בבחינות שונות. את הפסוק: “שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר” (שיר השירים ה יג) הוא מפרש כך: המילה ‘שפתותיו’ מבטאת את הדיבור שיצא בפסח לחירות. כידוע, במצרים עם ישראל לא יכלו לדבר אל השם כראוי (ליקו”מ א, ז) וכאשר יצאו ממצרים בפסח הדיבור יצא לחירות. המילה ‘פסח’ מרכיבה את המילים ‘פה – סח’. המילה ‘שושנים’ מרמזת לאסתר (הגימטרייה של אסתר הוא שושנה), והמילים ‘נוטפות מור עובר’ מרמזים על מרדכי שנקרא מור דרור (הכוונה היא לדברי התלמוד השואל מרדכי מן התורה מנין? התלמוד משיב בפסוק: ‘מר דרור’ (שמות ל כג) שהתרגום שלו הוא: ‘מירא דכיא’, שהם אותיות מרדכי ללא אותיות השימוש י’ וא’ בשפה הארמית. מר דרור – הכוונה לבשמים המקבילים לנוטפות מור עובר (חולין קלט ב ראה רש”י). גם בפסוק זה מרומז אם כן הקשר שבין פורים ופסח, ופורים הוא הכנה לפסח שנוכל להוציא בו את כוח הדיבור לחירות.

זו הסיבה שאנו מוצאים בתורה רמז לפורים בפסוק המדבר על חג הפסח: “שבעת ימים תאכל מצות למועד חודש האביב כי בו יצאת מ’מצרים ו’לא י’ראו פ’ני ר’יקם” (שמות כג טו) ראשי התיבות של המילים: “ממצרים ולא יראו פני ריקם מרכיבות את המילה פורים. זה מלמד אותנו שפורים הוא הדרך והאמצעי להכין את עצמנו לפסח ולהיזהר מחמץ כראוי.

ראינו, אם כן, שפורים הוא האמצעי והדרך הנכונה להתכונן כראוי לפסח בכמה נושאים: טהרה מטומאת מת, הדיבור מגלות לחירות, הזהירות

הנדרשת מחמץ בפסח .

‘פרה’ היא תוצאה ישירה של פורים , מכיוון שחג פורים מקורו בפור (גורל) של המן , ורבי נחמן מלמד שהפור הופך לפרה …

רבי נחמן מסכם את התורה ואומר : “כי בתחילה היו כל ההתחלות מפסח , ועל כן כל המצוות הן זכר ליציאת מצרים . ועכשיו …” ולא סיים – (רבי נחמן לא הוסיף לבאר בפירוש את כוונת דבריו) (ליקוטי מוהר ”ן ח ”ב , עד) .

למרות שרבי נחמן לא אמר במפורש שעכשיו כל ההתחלות מפורים , מתוכן דבריו בתורה האמורה ומדבריו “כי בתחילה היו כל ההתחלות מפסח .. ועכשיו ” , ניתן להסיק שככל הנראה התכוון לומר שכעת כל ההתחלות מפורים .

אולם ‘באב”י הנחל ’ (ר’ ב’רוך א ’פרים ב ’ן (ר’) י ’עקב) מעיר , כי העובדה שרבי נחמן לא ציין את הדברים בפירוש אומרת דרשני . בשל כך הוא חותר לגלות הסבר בדרך רמז לדברים האמורים .

‘באבי הנחל ’ מציין כי הגימטרייה (הערך המספרי) של רבי ‘נחמן ’ זהה לגימטרייה של המילה ‘פסח ’ (=148) . כאמור , רבי נחמן לימד שעל ידי הפור נעשה ‘פרה’ . ידוע שפרה אדומה יש בה ניגודיות מפליאה : היא מטהרת טמאים אך בה בעת היא מטמאת טהורים . היא מטהרת את אלו שנטמאו במת , אך העוסקים בה נטמאים בעצמם . בדומה לכך , כאשר אדם מגיע לקברו של הצדיק , בית קברות מטמא בגלל טומאת המתים , והבא להתפלל בקברו של הצדיק נטמא בשל טומאת המתים . אך כאשר אדם בא לצדיק ומתעורר בכל ליבו ואומר תהילים ותחינות מעמקי ליבו , ובפרט כאשר הוא אומר את עשרת מזמורי תהילים שרבי נחמן גילה – הנקראים תִּיקּוּן הַכְּלָלִי . . . . , הוא מזדכך ועולה מטומאה לטהרה . במובן זה דומה הדבר למעשי פרה אדומה .

פורים הוא האמצע

י והדרך הנכונה להתכונן לפסח ולהיזהר מחמץ כראוי …

כעת, ‘באבי הנחל’ מוסיף רמז נוסף: המילה פר"ה יוצרת את ראשי התיבות של ‘פסח’ ‘ראש השנה’. משמעות הדברים היא, שבדומה לפסח שהינו התחלה כמצוין בדברי רבי נחמן לעיל, ראש השנה אף הוא ראש והתחלה. ידוע שרבי נחמן דיבר רבות על ראש השנה ועל החשיבות לעשות את ראש השנה אצלו בצוותא, דבר הנוהג אף בימינו. ‘באבי הנחל’ מקשר אפוא את הדברים יחד ומציע הסבר נפלא על פי רמז:

כאשר אדם זוכה לקדושת פורים ולהתכונן כראוי זו הבחינה שעל ידי הפור נעשה פר"ה, כאשר אדם זוכה לבוא לצדיק בראש השנה. כי הצדיק הוא בחינת ‘פסח’, ו’פסח’ ו’ראש השנה’ שניהם מרמזים על התחלה. כמו שבפסח יצאנו מטומאת מצרים, כך גם הצדיק בקדושתו יכול לטהר אותנו מכל הקלקולים ולחדש את נשמתנו שנוכל לעבוד את השם מחדש.

הקשר שבין פסח לראש השנה אינו חדש, הוא כבר מוזכר בספר התיקונים והובא בליקוטי מוהר"ן ח"א תורה מט ו): "והיא נקראת קבלה, כד איהי בין תרין דרועין דמלכא," ו"תרין דרועין הם תשרי וניסן" (ראה ביאור הדברים שם). לפי מה שהסברנו, כאשר באים על ציון קברו של רבינו הקדוש, שהוא בחינת ‘פסח’ ב’ראש השנה’, נכללים כל התיקונים בשלמות נפלאה וזוכים לתשובה ולגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן.

הלוואי שנקרא את פרשת פרה אדומה ונזכה לטהר את ליבנו מכל הטומאות, ולהתחיל מחדש לעבוד את השם בזכות הצדיק שגילה את כל הקדושות האלו, ונזכה שתתגלה פרה אדומה ויבנה בית המקדש מהרה,

ונזכה להקריב בשנה זו קרבן פסח במועדו בטהרה . אמן .

כל שבוע אנחנו נהנים מעוד חידושים נפלאים על פרשת השבוע ,
כנסו לכאן ותיהנו גם אתם .